

Головай Н. М.

к.е.н., доцент кафедри бухгалтерського обліку і аудиту,
Вінницький навчально-науковий інститут економіки
Тернопільського національного економічного університету

Гордополова Н. В.

к.е.н., доцент, зав. кафедри бухгалтерського обліку і аудиту,
Вінницький навчально-науковий інститут економіки
Тернопільського національного економічного університету

Волинець В. І.

к.т.н., доцент кафедри бухгалтерського обліку і аудиту,
Вінницький навчально-науковий інститут економіки
Тернопільського національного економічного університету

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ВПРОВАДЖЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ СЕРТИФІКАЦІЇ БУХГАЛТЕРІВ В УКРАЇНІ

Все більше управлінців вітчизняних підприємств розуміють, наскільки важливо мати у штаті професійних бухгалтерів, які досконало знають фінансовий і управлінський облік, а також всесторонньо розуміються на питаннях оподаткування й міжнародної облікової практики.

Досвід розвинених західних країн виробив інструмент оцінки рівня професіоналізму фахівців з обліку – це система сертифікації бухгалтерів. Про сертифікацію в Україні науковці та практики дискутують досить давно, відводячи їй роль важливої складової реформування національної системи бухгалтерського обліку [1]. Водночас, погляди фахівців щодо організації процесу сертифікації та ролі професійних організацій у підготовці бухгалтерів є досить протилежними. З одного боку, сертифікацію бухгалтерів визнають як міру, що спрямована на боротьбу з бухгалтерськими злочинами та фінансовими махінаціями.

Супротивники ідеї сертифікації бухгалтерів зауважують, що передбачувана їй обов'язковість перетвориться на додаткову бюрократичну процедуру під егідою чиновників і сертифікат, як і диплом, не буде гарантувати високу теоретичну та практичну підготовку їхніх власників. До чинників, які впливають на сучасну освіту бухгалтера, можемо віднести подальше поширення глобалізації у світовій економіці, стрімкий розвиток інтелектуально-інформаційних технологій, зростання важливості в удосконаленні системи управління, наявні та очікувані тенденції щодо інформативності звітності. Цей перелік одноставно відзначається провідними вітчизняними науковцями [1, 2]. За таких умов, основними критеріями професійного рівня бухгалтера є такі: освіта, стаж роботи за фахом, рівень професійних знань, вміння обробляти інформацію за допомогою інформаційних технологій, знання іноземних мов, здатність до сприйняття нових знань.

Під час проведеного дослідження було виявлено, що окрім диплому МФБ, на ринку праці України достатньо високим попитом користуються сертифікати професійних організацій інших країн, зокрема Великобританії (АССА) та США

(AICPA), а також сертифікати CPA та CAP, російськомовної сертифікації Євразійської ради сертифікованих бухгалтерів та аудиторів, що видаються кількома вітчизняними професійними організаціями. Тобто сертифікація професійної освіти у нашій державі вже існує, але вона поки що не регламентована на законодавчому рівні [3].

На нашу думку, в узагальненому вигляді така норма має бути відображена у Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Саме на цьому рівні необхідно прописати модель сертифікації бухгалтерів, визначивши основні повноваження та відповідальність між усіма учасниками процесу професійної освіти. Доцільно передбачити також відповідні санкції до сертифікованих бухгалтерів й вимоги до обов'язкового підвищення кваліфікації.

Однак це лише часткове відображення функцій, які повинна виконувати професійна спільнота в моделі формування професійної освіти. Окрім вищезазначеного, доцільно окреслити права і повноваження професійних організацій на докваліфікаційному етапі, на якому закладаються основи компетентності майбутніх фахівців у сфері обліку і аудиту.

На думку С. Зубілевич [4], роль професійної організації на докваліфікаційному етапі професійної освіти має полягати в наступному: участь у розробці галузевих стандартів вищої освіти освітньо-кваліфікаційних рівнів бакалавра та магістра з обліку і аудиту; участь у розробці робочих навчальних планів підготовки бакалаврів та магістрів, окремих ВНЗ (за їх ініціативою); участь або й адміністрування підсумкового контролю з навчальних дисциплін, які включені до переліку кваліфікаційних екзаменів для отримання сертифіката; участь у державній атестації освітньо-кваліфікаційних рівнів бакалавра та магістра з обліку і аудиту. Це сприятиме підвищенню якості підготовки фахівців та удосконалисть процедуру отримання необхідних професійних навичок.

Зазначені пропозиції потребуватимуть внесення змін до чинних нормативно-законодавчих документів з вищої освіти. Вони є досить революційними для вітчизняної системи вищої освіти і тому, на наш погляд, повинні передусім знайти відображення у Концепції професійної освіти фахівців з обліку та аудиту, до розробки якої мають долучитися державні органи, професійні організації, представники освіти, практики та представники профспілки роботодавців України. Щодо професійних організацій, які матимуть повноваження впливати на процес професійної освіти, то враховуючи вітчизняну практику впровадження МСБО, вони повинні бути членами МФБ, яка здійснює жорсткий контроль за дотриманням встановлених вимог з усіх напрямків діяльності своїх членів, що забезпечує належний рівень їх виконання.

Сучасна парадигма професійної освіти бухгалтерів в Україні потребує впровадження ґрунтовних змін щодо суб'єктів її здійснення та регулювання. Перерозподіл повноважень і відповідальності цих суб'єктів має відбутися на законодавчому рівні з окресленням ролі професійних організацій на всіх етапах професійної підготовки фахівця.

Література:

1. Метелиця В.М. Тенденції розвитку бухгалтерської освіти / В.М. Метелиця //

Облік і фінанси АПК. - 2010. - №4. - С. 98-102.

2. Дячук С.М. Теоретичні засади розвитку професії бухгалтера / С.М. Дячук // Облік і фінанси АПК. - 2010. - №4. - С. 109.

3. Голов С.Ф. Сертифікація бухгалтерів: аргументи і факти / С.Ф. Голов // Дебет-Кредит. – 2002. - №49 –С. 11-16.

4. Зубілевич С. Роль професійних організацій у підготовці бухгалтерів в Україні / С. Зубілевич // Нова педагогічна думка. – 2013. - №2. – С. 177-179.